

Skienselvas Elveeierlag

c/o Anders Aamot

Darudvegen 2

3913 Porsgrunn

Porsgrunn 14.3.2016

NVE-Konsesjonsavdelinga

Postboks 5091 Majorstua

0301 Oslo

Høring av redusert alternativ for Nye Oterholtfoss kraftverk i Bø kommune Telemark fylke – Deres ref.: 201301317-108

Viser til høringsbrev datert 4.2.2016.

Bø-elva ligger ikke innenfor Skienselvas Elveeierlag (SEEL) sitt forvaltningsområde, men som oppvekst og gyteområde er Bøelva av stor betydning totalt sett for vassdraget.

SEEL ble etablert i 2007 og har i driftsplanen bl.a. følgende delmål biologi:

- Elvas produksjonsgrunnlag for laks og sjøørret skal bevares.
- Elvas produksjonsgrunnlag skal i størst mulig grad utnytted ved å minimalisere negative effekter av vandringshindre og inngrep.
- Årlig fangst av laks og sjørett bør være minimum 5 tonn innen 2020
- Habitatforbedringer i Bøelva og Heddøla (jfr. NINAs rapport)
- Alle tre laksetrappes skal fungere så optimalt som mulig. Dette vil bedre den naturlige rekrutteringen.
- Sikre utvandring av smolt og vinterstøing – reduksjon av dødlighet ved utvandring.

I vår høringsuttalelse til opprinnelig konsesjonssøknad ble det fra vår side lagt til grunn at Bøelva er lakseførende til Oterholtfossen. I historisk perspektiv er det ikke tvilsomt at laksen og ørreten har vandret forbi Oterholtfossen ved at den benyttet et sideløp på Djupkåssida ved Kvenøya der dagens kraftstasjon er bygd. Ved utbygging av dette løpet ble vandringshindret. Det vises i denne forbindelse til vedlegg 1 «Telemark Laksestyres virksomhet i tiden 1967-1992». Som det her fremgår hadde laksen historisk sett mulighet til å ta seg helt opp til elvene overfor Seljord. I tillegg er det en klar oppfatning hos lokale fiskere at laksen også klarer å passere selve Oterholtfossen på riktig vannføring. SEEL har fått opplyst at det årlig tas fisk på oversiden av fossen. Behandling av konsesjonssøknaden må vurderes på bakgrunn av disse fakta.

Behandlingen av konsesjonssøknaden for utbygging i Oterholtfossen må videre ses i sammenheng med vassdraget for øvrig. Herunder påpekes det arbeid som foretas i nedre del (fra Skotfoss og nedstrøms) både i forhold til oppgang og utvandring. Trappa på Skotfoss har vært og er et hinder for oppgangen, selv om den har fungert noe bedre de siste årene. Det jobbes med både nye trapper og

andre løsninger i forhold til opp- og utvandring av smolt, støing og ål. Dette gjelder både trappa på Skotfoss, Klosterfossen (hvor arbeidene er i gang) og Mølla.

Siden 2011 har det årlig passert ca. 870-1200 laks på Skotfoss. Før 2011 var imidlertid oppgangen svært mye dårligere og lå i perioden 1993-2010 på 100- 450 laks årlig. Siden 2011 har total årlig oppgangen registrert i fisketrappene i Klosterfossen og Mølla ligget mellom ca. 1800-3000 laks, jfr. vedlegg 2. Fisken som ikke vandrer forbi Skotfoss har i hovedsak Bliva i Skien som gyteområde. I tillegg kommer den fisken som er fangstet på nedsiden av Klosterfossen/Mølla. Inkludert disse fangstene har årlig oppgangen totalt for vassdraget ligget mellom ca. 2200-3500 laks. En stor andel av fisken som passere trappa på Skotfoss antas å ha Bø-elva som gyteområde. Når trappene blir utbedret vil mer fisk finne veien opp til øvre del av vassdraget (dvs. ovenfor Skotfoss). Og på samme måte vil utbedring av utvandringshindre, på sikt, bidra til at vassdraget får en høyere utvandring og selvreproduksjonsandel.

Telemarksvassdraget er allerede svært sterkt berørt av kraftutbygging og en utbygging av Oterholtfossen, slik som det er søkt om, vil være nok et bidrag i negativ retning. Vedlegg 1 gir et godt innblikk i de problemer vassdraget hadde og har, selv om det er gjort bedringer på visse områder. I stede for en ytterligere utbygging, slik det er søkt om, bør kraftverkseier av det gamle kraftanlegget, pålegges å gjennomføre tiltak slik at opprinnelig vandringsmønster forbi Oterholtfossen blir gjenopprettet. Kraftverkseier bør derfor pålegges å bygge fisketrapp eller annen innretning. Dette ville være et viktig bidrag i forhold til å utvide gyte- og oppvekstområder for både laks og stor-ørret fra Norsjø. Dette vil på sikt gjøre vassdraget mer selreproduserende enn i dag.

Rapporten «Kartlegging av fiske og elvemusling 2015» fra Norconsult omhandler kun området nedenfor Oterholtfossen. SEEL mener at også området ovenfor Oterholtfossen må kartlegges for å kunne si noe om hvilket potensiale den kan ha som gyte- og oppvekstområde, jfr. ovennevnte om vandring til områdene ovenfor Oterholtfossen.

Videre må rapporten fra Norconsult leses med det for øya at vassdraget nå er i en oppbyggingsfase hvor det settes i verk tiltak i nedre del for å bedre opp- og utvandring og at det kun er de siste årene det i et vist omfang har vandre laks opp til øvre del. Dette antas å kunne påvirke funnene i rapporten.

På denne bakgrunn har SEEL endret standpunkt i forhold til forrige høring og vi stiller oss nå negative til enhver utbygging.

Dersom det gis konsesjon til utbygging av Oterholtfossen anser, anser SEEL, som ved forrige uttalelse, at alternativ 2 bør velges og at det må iverksettes tilstrekkelig avbøtende tiltak:

Forslag til tiltak:

- Bygging av fisketrapp eller annet tiltak for å få fisken forbi Oterholtfossen. Tilsvarende må det gjøres tiltak for å sikre utvandring av smolt og støing. Kraftverkseier må gis pålegg om tilstrekkelig vann på trappa i tilstrekkelig tidsrom. Dette forslaget til tiltak er nytt siden forrige uttalelse. Som nevnt ovenfor bør dette tiltaket pålegges kraftverkseier uavhengig av en om det gis konsesjon til ny kraftstasjon.
- En forutsetning for å gi kraftverket konsesjon, er at viktige gyteområder ivaretas og sikres med tilstrekkelig minstevannføring nedstrøms kraftverket. Kompetente biologer bør anbefale nivå for minstevannføring. Vi tenker da på oppvekstområder mellom Oterholtfossen og utløp kraftverk.

- For å redusere problematikken med stranding ved kraftverksutfall anbefales det å etablere ei klappeluke i hoveddammen, som ved kraftverksutfall åpner momentant. Dette vil redusere omfanget av stranding mhp tid og areal i området mellom Oterholtfossen og utløp kraftstasjon.
- Vi forutsetter en kraftverket har en viss negativ konsekvens for produksjon av laks og ørret, selv om formålet er tilstrekkelig minstevannføring og sikring av fiskens leveområder. Vi vil derfor anbefale at det årlig settes ut 20.000 2-årige ørreter og 20.000 laksesmolt i april/mai. Utsetting av fisk må opprettholdes fram til man kan fastslå at naturlig rekruttering er på et tilfredsstillende nivå.

Med vennlig hilsen

Skienselvas Elveeierlag

Styret v/ Anders Aamot

Henvisning: www.skienselva.no

Vedlegg 1: Telemark Laksestyres virksomhet i tiden 1967-1992

Vedlegg 2: Oppgang og fangst 1983-2015